

Stefan Żeromski

urodził się 14 października 1864 we wsi Strawczyn (woj. kieleckie) w zubożałej rodzinie szlacheckiej. Nauki elementarne pobierał w szkole wiejskiej w Psarach, w 1874 wstąpił do gimnazjum w Kielcach. Dwunastoletni pobyt w gimnazjum nie zakończył się zdaniem egzaminu maturalnego. Pracował jako guwerner, udzielał korepetycji, systematycznie prowadził dzienniki. Jesienią 1886 zapisał się do warszawskiej Szkoły Weterynaryjnej. Brał udział w pracach tajnych organizacji, w tym w Związku Młodzieży Polskiej. Z braku środków materialnych zmuszony był porzucić studia weterynaryjne.

Podjął pracę nauczyciela domowego w dworach szlacheckich na Kielecczyźnie, Mazowszu, Podlasiu i w Nałęczowie. W Nałęczowie poznał swoją przyszłą żonę, Oktawię Radziwiłłów Rodkiewiczową. Jesienią 1892 roku objął posadę zastępcy bibliotekarza w Muzeum Polski w Rapeswillu. Czteroletni pobyt w Szwajcarii umożliwił m.in. poznanie materiałów archiwalnych do dziejów polskiej emigracji XIX wieku.

Tutaj też nawiązał bliskie znajomości z politykami, związanymi z ówczesnym ruchem socjalistycznym.

W tym okresie ukazują się pierwsze książki "Rozdzióbią nas kruki, wrony" (1895), Opowiadania (1895), Syzyfowe prace (1897).

W latach 1897-1904 pracował w bibliotece Ordynacji Zamoyskich w Warszawie. Po roku 1904 sytuacja materialna pozwoliła mu zająć się wyłącznie działalnością pisarską.

Przebywa w Nałęczowie, Zakopanem, we Włoszech, na trzy lata przenosi się do Paryża.

Po powrocie do kraju w 1912 osiada w Zakopanem, gdzie spędza lata pierwszej wojny światowej. Jesienią 1818 przenosi się do Warszawy. W okresie plebiscytu na Warmii i Mazurach razem z Janem Kasprowiczem bierze udział w agitacji na rzecz przyłączenia tych ziem do Polski.

W 1920 zakłada Towarzystwo Przyjaciół Pomorza. Pełni funkcje korespondenta wojennego w czasach wojny polsko-bolszewickiej. Zabiera publicznie głos w kwestiach publicznych, atakowany przez prawicę polityczną. Był inicjatorem projektu Akademii Literatury, założycielem Straży Piśmiennictwa Polskiego i polskiego oddziału PEN-Clubu, współtwórca i pierwszy prezes Związku Zawodowego Literatów Polskich. Niepowodzeniem kończą się starania o przyznanie mu Nagrody Literackiej Nobla.

Umiera 20 listopada 1925 roku w Warszawie. Pogrzeb Stefana Żeromskiego 23 listopada 1925 stał się manifestacją narodową, pisarza pochowano na warszawskim cmentarzu ewangelicko-reformowanym.